

Життя на користь Батьківщині

(27.08.1956 – 28.05.1916)

102 –а річниця з дня смерті Івана Франка)

Важко знайти у світовій культурі людину такого безмежного діапазону, як Іван Франко.

Поет, прозаїк, драматург, перекладач, літературознавець, журналіст, етнограф, видавець, філософ, мовознавець, економіст, історик, один із найвизначніших політиків Галичини XIX – поч. XX ст. Геніальність митця виявляється в тому, що його творчість і через століття хвилює і захоплює.

«Він – розум і серце нашого народу. Це боротьба, мука й щастя України. України й людськості», – так Максим Рильський оцінив творчу та громадську діяльність великого Каменяря.

Сьогодні Івана Франка не тільки згадують, з гордістю називаючи сина України національним генієм, а й вдумливо вивчають його літературну спадщину.

За своє життя Іван Франко написав майже 6 тисяч творів, знав 17 іноземних мов. Його твори перекладені 60-а мовами народів світу. І в нашій країні, і за кордоном відбуваються Франкові читання.

І.Франко – знакова постать вітчизняної та світової історії й культури. «Лиш боротись – значить жити» – це кредо Івана Франка завжди актуальне для нас, особливо в цей складний час. Це не просто гасло, а глибока внутрішня переконаність людини, яка пережила страждання, особисті невдачі, переборола тимчасову слабкість духу, але не зломилася.

«Скрізь і завжди у мене була одна провідна думка – служити інтересам мого рідного народу та загальнолюдським поступовим, гуманним ідеям. Тим двом провідним зорям я, здається, не споневірівся досі ніколи і не споневірюся, доки мого життя».

Національна ідея та переживання про майбутнє українського народу супроводжували І.Франка постійно. Він переймався долею українців, він прагнув допомогти їм створити самостійну державу. Все своє життя присвятив на користь Україні.

Неймовірно, але ще за життя Франко став майже легендарною особистістю. Він працював титанічно, і, очевидно, в уяві сучасників зовні поставав як титан. А в дійсності... Ось як описував враження від першого знайомства з Каменярем знаменитий публіцист і літературознавець Сергій Єфремов: «Перед мене стояла, привітно всміхаючись, маленька, навіть занадто маленька постать... рудуваті із сивиною вуса, густий заріст на лицьох і глибокі сірі розумні очі... Так такий то Франко! Я уявляв собі його зовсім іншим: високим, ставним, і з широкими, дужими плечима. І оцей маленький чоловічок у довгому до п'ят пальті, такий ординарний з вигляду мав бути мій велет Франко?!

...Серед завжди трохи манірних і з нахилом до пози галичан Франко відрізнявся од загалу своїм костюмом – вишиваною сорочкою серед пишних комірців і краваток, стареньким приношеним убранням, смушковою

шапчиною серед церемонних циліндрів... Тим-то до нього й тягло так усіх , і він нам здавався своїм. З ним було легко, нецеремонно, хороше».

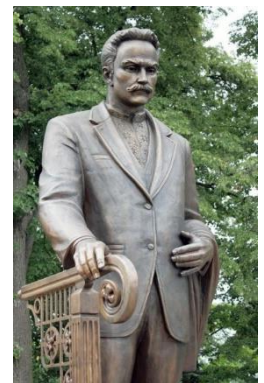
Поет завжди почувався «сином народу», «вигодуваним твердим мужицьким хлібом». Він вірив у «день воскреслий» свого народу, бо був велетнем праці та терпіння і залишив по собі для незлічимих поколінь творче діло, котре повік-віків буде формувати душу великого українського народу.

Він закликав українців пізнати багатовікову історію України, без чого неможливе формування патріотичних почуттів, гордості за свою Батьківщину, а отже, й відповідальності за її нинішню та майбутню долю. Тому він звертався до поділених кордонами іноземних держав своїх земляків «...навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів... Ми повинні – всі без виїмки – поперед усього пізнати ту свою Україну, всю в її етнографічних межах, у її теперішнім культурнім стані, познайомитися з її природними засобами та громадськими болячками й засвоїти собі те знання твердо, до тої міри, щоб ми боліли кожним її частковим локальним болем і радувалися кожним хоч і як дрібним та частковим її успіхом...»

Він був у передніх рядах тих, хто ламав скелю старого світу в ім'я нового, скелю неправди й визиску в ім'я правди і краси.

Як справедливо зазначив фотохудожник, журналіст Йосип Марухняк « монумент Каменяреві в м. Коломиї – один із небагатьох, біля якого справді хочеться зупинитися, постояти, подумки поспілкуватися з цією непересічною людиною». Над монументом працювали коломийський скульптор Василь Андрушко, професор Львівської національної академії мистецтв Василь Гурмак, архітектор Олег Пріль.

За словами Василя Андрушка, робота була цікава й водночас складна, адже потрібно було втілити в камені цілісну композицію. Іван Франко, немовби піднімаючись сходами з віків у сьогодення, рухається назустріч людям і зі своїм вдумливим поглядом звертається до перехожих: «Нам пора для України жить!» , закликає працювати на Україну, як робив це він усе своє життя.

Народна шана – не вельможна милість:

Життя стає до вічності містком.

Поете, спіть, Ви дуже натомились.

Це так непросто – Ви ж були Франком.

Джерела

Дорош Є. Простий і скромний геній [28 травня – 100 років з дня смерті українського письменника Івана Франка] / Євген Дорош // Пенсійний кур'єр. – 2016. – 27 трав. – С.10.

Мельник Д. Роль Івана Франка в національному відродженні України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3259518-rol-ivana-franka-v-natsionalnomu-vidrodzhenni-ukrainy>

Нам пора для України жить: методичні рекомендації бібліотечним працівникам [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.>

lidportal.org.ua/index.php?option= com-content&task=yiew&id =170& Itemid =5

Пантелюк М. Марія Пантелюк: Франкові плаї у Довгополі на Гуцульщині: [інтерв'ю з учителем-красзнавцем Марією Пантелюк / розмовляв Василь Нагірняк] // Слово просвіти. – 2016. – 1-7 верес. – С.10-11.

Призабута спадщина Каменяра: [про патріотизм І.Франка] // Урядовий кур'єр. – 2016. – 20 серп. – С.10.

Тихолоз Н. Вишиванка як маркер національної ідентичності в родині Івана Франка / Наталя Тихолоз // Дивослово. – 2016. – № 7-8. – С. 56-62.

Цимбрикевич Й. Етнічна маса і народ: Великий Каменяр про національні проблеми українців: [до 160-річчя І.Франка] / Йосип Цимбрикевич // Галичина. – 2016. – 14 квіт. – С. 15.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф